

ZAJEDNIČKA IZJAVA

S ČETVRTOG TRILATERALNOG MINISTARSKOG SASTANKA IZMEĐU HRVATSKE, ITALIJE I SLOVENIJE

Ministri vanjskih poslova Republike Hrvatske, Talijanske Republike i Republike Slovenije sastali su se u Anconi 10. srpnja 2023. kako bi dodatno produbili suradnju usmjerenu na sjeverni Jadran, nadovezujući se na dosadašnje odlične rezultate postignute zahvaljujući ovom trilateralnom formatu.

Ministri su srdačno pozdravili pristupanje Hrvatske Schengenskom prostoru i europodručju 1. siječnja 2023. te izbor Slovenije za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a za razdoblje 2024.-2025.

Ministri su najoštrije osudili ničim izazvanu i neopravdanu vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu. Izražavajući nepokolebljivu solidarnost s Ukrajinom i njezinim narodom, ponovno su istaknuli punu potporu suverenitetu, neovisnosti, jedinstvu i teritorijalnoj cjelovitosti države, unutar njezinih međunarodno priznatih granica, uključujući teritorijalne vode. Ministri su naglasili potrebu za kontinuiranom međunarodnom potporom i pomoći Ukrajini, među ostalim u područjima oporavka, poslijeratnoj obnovi i osiguranja odgovornosti za zločine. Prepoznajući važnost sveobuhvatnog protuminskog djelovanja, kao preduvjeta za društvenu i gospodarsku revitalizaciju Ukrajine, ministri su pozdravili organizaciju Međunarodne donatorske konferencije o humanitarnom razminiranju u Ukrajini koja će se održati u listopadu 2023. u Zagrebu, u Hrvatskoj.

Ističući stratešku važnost regije zapadnog Balkana za budućnost Europske unije, ministri su naglasili potrebu da sve zemlje u regiji ubrzaju svoj put prema EU-u provođenjem ambicioznih reformi. Ponovili su svoju zajedničku i čvrstu potporu procesu integracije zapadnog Balkana, uključujući provedbu konkretnih mjera za ubranu i postupnu integraciju u skladu s revidiranom metodologijom proširenja 2020. Pozvali su Europsku uniju na jačanje njezine svoje uloge i doprinosa kako bi se povećala otpornost zemalja zapadnog Balkana na trenutačne izazove, uključujući učinkovito suzbijanje ilegalnih migracija.

Ističući ključnu ulogu regionalne suradnje, ministri su pozdravili ambiciozni Program hrvatskog predsjedništva/predsjedanja Jadransko-jonskom inicijativom i Strategijom EU-a za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR), kao izvrsnu priliku za daljnje jačanje suradnje u regionalnim forumima i organizacijama. Nadalje, pozdravili su izbor Trsta kao grada domaćina „Big Science Business Forum” od 1. do 4. listopada 2024., kao konkretnu priliku za jačanje suradnje u tehnologiji i industriji između njihovih istraživačkih institucija.

Ministri su potvrdili svoju predanost jačanju suradnje koja se provodi kroz ovaj trilateralni format kao katalizator za promicanje rasta, prosperiteta i održivosti na području sjevernog Jadrana. Razvijanje partnerstva između lokalnih zajednica, ljudi i poslovnog sektora nastavit će usmjeravati njihove napore u očuvanju jedinstvene prirode i promicanju njezinih punih potencijala u brojnim područjima.

Uzimajući u obzir Ugovor između Hrvatske i Italije o razgraničenju isključivih gospodarskih pojaseva (IGP), potpisan 24. svibnja 2022., ministri su potvrdili svoju predanost bliskoj suradnji u cilju rješavanja sadašnjih i budućih izazova u zaštiti Jadranskog mora i održivosti njegovih resursa, kao je utvrđeno Konvencijom UN-a o pravu mora (UNCLOS), uključujući njezin dio IX. o zatvorenim ili poluzatvorenim morima, kao i u skladu s primjenjivim zakonodavstvom EU-a. Nadalje, ministri su ponovili svoju predanost nesmetanoj pomorskoj trgovini i poštovanju slobode plovidbe i drugih sloboda u isključivim gospodarskim pojasevima, uključujući pravo na izvođenje vojnih vježbi, u skladu s međunarodnim pravom, posebice s UNCLOS-om i relevantnim međunarodnim sporazumima.

Ministri su prepoznali važnost pomorske sigurnosti, podsjetili na IMO-ove sheme odvojenog prometa na sjevernom Jadranu i druge međunarodne sporazume sklopljene između jadranskih država, uključujući one u području izvješćivanja s brodova, VTS i SAR, te istaknuli potrebu za njihovom potencijalnom nadogradnjom. U tom smislu ministri su pozdravili inicijativu za provedbu zajedničke višenamjenske pomorske operacije u rujnu 2023., s ciljem testiranja i poboljšanja suradnje i koordinacije između nadležnih tijela za SAR operacije te testiranja svjesnosti o situaciji i korištenja komunikacijskih sustava/kanala između nadležnih tijela pri izvođenju zajedničkih operacija u okviru SAR-a.

Ministri su pozdravili napredak postignut u provedbi transnacionalnog projekta „Dolina vodika Sjeverni Jadran” između Slovenije, Hrvatske i Autonomne regije Furlanije-Juljske krajine, uključujući i pripremu za potpisivanje sporazuma s Europskom komisijom o bespovratnim sredstvima u iznosu od 25 milijuna eura.

Ministri su pozdravili daljnje pozitivne pomake zabilježene od njihovog zadnjeg sastanka u Lužnici u Hrvatskoj (Prilog I) te su, na temelju aktivnosti radnih skupina, pozdravili sljedeće prijedloge za nastavak suradnje:

Povezivost

Sa zadovoljstvom ističući konkretne korake poduzete u okviru dijaloga između luka članica NAPA-e prema jačanju suradnje u rješavanju zajedničkih izazova, kao što su dekarbonizacija, energetska učinkovitost i digitalizacija u lukama, ministri su pozdravili namjeru udruženja da nastavi suradnju na strateškoj studiji o repozicioniranju NAPA-e u međunarodnom strateškom kontekstu i uzimajući u obzir utjecaj sukoba između Rusije i Ukrajine.

Uvažavajući nekoliko projektnih ideja i inicijativa koje se trenutačno razmatraju kako bi se odgovorilo na zajedničke izazove i doprinijelo postizanju ciljeva koncepta Europskog pomorskog prostora i Strategije za održivu i pametnu mobilnost, ministri su izrazili potporu daljnjem razvoju i razmatranju projekata unutar ovog trilateralnog okvira koji će promicati ili uspostaviti intermodalne veze između Slovenije, Hrvatske i Italije za putnički i teretni promet.

Ministri su ponovili važnost nastavka aktivnosti koje će dovesti do smanjenja emisija stakleničkih plinova u svim vrstama prometa i poboljšati otpornost na vanjske šokove ili poremećaje u opskrbnim lancima. U svjetlu skorog usvajanja nove TEN-T uredbe, ministri ističu nove mogućnosti za poboljšane trilateralne suradnje duž novog TEN-T koridora „Zapadni Balkan – istočno Sredozemlje”.

Plavo gospodarstvo

Ministri su ponovno istaknuli važnost zajedničkog rada na provedbi postojećih višegodišnjih planova upravljanja malim plavim i pridnenim vrstama ribe u Jadranu u okviru Opće komisije za ribarstvo Sredozemlja (GFCM). S obzirom na isključive gospodarske pojaseve Hrvatske i Italije, potvrdili su da ribolovne aktivnosti ostaju uređene pravilima Zajedničke ribarstvene politike EU-a. Na temelju već postignutih rezultata u ovom području, ministri su uvažili činjenicu da će se razgovori o ribarstvu nastaviti u okviru grupe ADRIATICA, uključujući nastavak suradnje u pogledu razmjene podataka u skladu s Uredbom Vijeća 1224/2009 i njezinom Provedbenom uredbom 404/2011 o uspostavi sustava razmjene podataka o ribarstvu putem tzv. FLUX standarda, kao i suradnji u provedbi istraživanja na moru, kao što su istraživanja MEDIAS, Solemon i MEDITS, koja se provode unutar Okvira za prikupljanje podataka u ribarstvu Europske unije, uspostavljenog na temelju Uredbe 2017/1004. Uzimajući u obzir tekuće projekte o „plavim vještinama” u programima INTERREG i u postojećim multilateralnim okvirima, ministri su se složili da će istražiti mogućnost potpore za jačanje suradnje između svojih nadležnih nacionalnih institucija, kao i sveučilišta, na stvaranju atraktivnih profesionalnih i poslovnih mogućnosti u područjima povezanim s održivim plavim gospodarstvom.

Zaštita okoliša

Podsjećajući na COP 23 Barcelonske konvencije, 4. – 8. prosinca 2023. u Portorožu, Sloveniji, ministri su se složili o važnosti i žurnoj potrebi zaštite i obnove morskih ekosustava u skladu s Globalnim okvirom za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala i Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030. Potreban je daljnji zajednički rad na mjerama za očuvanje u područjima koja će se u isključivim gospodarskim pojasevima odrediti za zaštitu biološke raznolikosti. Potvrđujući važnost daljnjeg rada na zajedničkim aktivnostima praćenja migratornih vrsta, uključujući sprječavanje unošenja i nastanjanja invazivnih stranih vrsta (IAS), ministri su pozdravili rad na usklađivanju mjera za zaštitu Jadranskog mora. Podsjećajući na rezultate projekta „Sustav upravljanja balastnim vodama za zaštitu Jadranskog mora – BALMAS”, ministri su istaknuli potrebu za učinkovitijim odlučivanjem o upravljanju balastnim vodama te potrebu za uspostavom sustava ranog upozoravanja u jadranskim lukama i praćenja ekosustava luka. Podržali su napore na uspostavljanju daljnje zajedničke suradnje na tehničkoj razini u ovom području.

Ministri su potvrdili značaj „Sporazuma o subregionalnom planu intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera“ te pozdravili rad koji se provodi u okviru Strategije EU-a za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR). Nadalje, podsjetili su na dogovore postignute u okviru Mješovite komisije za zaštitu Jadranskog mora i obalnih područja od onečišćenja i potaknuli raspravu o nastavku njezina rada.

Također su pozdravili daljnji rad na izradi nacрта Jadranskog subregionalnog plana u slučaju izlivanja nafte i dosadašnji rad REMPEC-a.

Unutarnji poslovi

Svjesni migracijskog pritiska duž zapadnobalkanske rute, s kojim se suočavaju Hrvatska, Italija i Slovenija, nastavit će se jačati trilateralna suradnja kada je u pitanju unaprjeđenje aktivnosti zajedničkih patrola i njihovih modaliteta; poboljšanje postupaka readmisije; jačanje razmjene informacija, uključujući u istražne svrhe; koordinacija nacionalnih stajališta u nadležnim tijelima Europske unije. Zajednička suradnja nastavit će se i u područjima od zajedničkog interesa, kao što je borba protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, s posebnim naglaskom na mreže za krijumčarenje migranata, trgovinu ljudima, trgovinu drogom i kibernetički kriminal, te razvoj zajedničkih pristupa u prevenciji i borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma.

Ministri će nastaviti poticati daljnju suradnju u ova četiri područja u okviru mehanizma trilateralnih konzultacija. Pozvali su *ad hoc* radne skupine, osobito kolege iz resornih ministarstava, da u utvrđenim područjima unaprijede sektorsku suradnju i istraže mogućnosti za pokretanje dijaloga i redovitih kontakata na njihovoj razini, kako bi dali dodatni poticaj suradnji u ovom formatu.

Sljedeći ministarski sastanak održat će se u Sloveniji.

Potpisano u Anconi, 10. srpnja 2023.

Gordan Grlić Radman

Antonio Tajani

Tanja Fajon

Ministar vanjskih i
europskih poslova

Potpredsjednik Vlade i
ministar vanjskih poslova i
međunarodne suradnje

Potpredsjednica Vlade i
ministrica vanjskih i
europskih poslova

Republika Hrvatska

Talijanska Republika

Republika Slovenija

DODATAK ZAJEDNIČKOJ IZJAVI ČETVRTOG TRILATERALNOG MINISTARSKOG SASTANKA IZMEĐU HRVATSKE, ITALIJE I SLOVENIJE

Konkretni pomoci od sastanka u Lužnici, Hrvatska (2022.):

- Aktivnosti udruženja luka NAPA tijekom talijanskog predsjedanja, koje su rezultirale povećanom vidljivošću udruženja kroz aktivno sudjelovanje na Danima povezivanja Europe 2022. u Lyonu te kroz doprinos reviziji Uredbe TEN-T 1315/2013 o smjernicama Unije za razvoj transeuropske prometne mreže;
- Uspješan završetak projekta „EUREKA” do 30. rujna 2023., s ciljem stvaranja stalne platforme za prekograničnu suradnju u području pomorske sigurnosti;
- Uspješan završetak projekta „SUSPORT”, financiranog sredstvima EU-a, održavanjem konferencije „Dekarbonizacija i digitalizacija luka i teretnog prometa. Doprinos teritorijalne suradnje EU-a”, u Trstu 21. lipnja 2023.;
- Potpisivanje Protokola za jačanje ekološke održivosti i energetske učinkovitosti luka uz projekt SUSPORT, 21. lipnja 2023., od strane talijanskih, hrvatskih i slovenskih predstavnika luka i lučkih uprava, uz preuzimanje obveze zadržavanja visoke razine interesa za buduću suradnju, s ciljem poboljšanja ekološke održivosti i energetske učinkovitosti luka;
- Početak novog projekta povezivanja SUSTANCE, koji financira Interreg-Central Europe, s ciljem uspostave nove izravne putničke eksperimentalne željezničke veze duž prekogranične rute Trst Villa Opicina – Pivka – Šapjane – Rijeka, uz promicanje korištenja održivih rješenja javnog prijevoza i poboljšanje prekogranične povezanosti u srednjoj Europi;
- uspostava Stalne transnacionalne mreže za pomorsku sigurnost, koja je održala prvi sastanak 30. lipnja 2023.;
- Prvi trilateralni sastanak šefova nacionalnih policija koji je održan u Rimu 6. lipnja 2023.;
- Uspješna organizacija radionice „2023 EMRA Workshop” (EU-funded Marine Robotics and Applications), održane u Šibeniku od 19. do 21. lipnja 2023. u okviru projekata Interreg ADRIAN MARBLE i Horizon UWIN-LABUST, kao i projekta Interreg Italija-Hrvatska InnovaMare, podržanog u okviru hrvatskog predsjedanja Strategijom EUSAIR 2023.-2024.